

Zbunjenost medju TV stanicama na Kosovu

Author: [IWPR Balkans](#)

Napori koji se ulazu u uspostavljanje zemaljske televizije na Kosovu osujeceni su nedostatkom jasnih uputstava od medjunarodne administracije.

Jedan telefonski poziv oznacio je pocetak nove ere u okviru napora koji se ulazu u izgradnju elektronskih medija na Kosovu. Izvodjac gradjevinskih radova je 19. aprila obavestio americku Agenciju za medjunarodni razvoj SAD (USAID) da je na planini Goles iznad Pristine napokon postavljen novi transmiter - signalni stub visok 96 metara i s obe strane pricvrscen sajlama.

Transmiter, koji je finansirala Sluzba za iniciranje projekata u prelaznom periodu (OTI) pri USAID-u, prvi je signalni stub podignut od zavrsetka NATO bombardovanja i predstavlja znacajnu prekretnicu u naporima da se uspostavi zemaljska televizija na Kosovu.

Njegovo podizanje, medjutim, bilo je usporeno nizom smetnji. Medjunarodne vlasti nisu izdale jasna uputstva, zbog cega je nastala zabuna medju lokalnim elektronskim medijima. Posebnu zebnju izazvala je cinjenica da UN i OSCE (Organizacija za evropsku sigunost i saradnju) daju prednost drzavnim nad privatnim stanicama.

Za sada, jedina legitimna kosovska televizijska stanica i dalje ostaje Radio Televizija Kosova (RTK), navodno drzavna stanica, kojom rukovodi Evropska televizijska zajednica, a finansiraju je medjunarodni donatori.

Ova stanica emituje dva sata programa dnevno, putem satelita i procenjuje se da su njeni troskovi, samo za satelitsko vreme, 89.400 nemackih maraka mesечно. Mada se satelitski tanjiri mogu videti gotovo na svakom cosku, ne postoje pouzdane cifre o gledanosti TV Kosova. Sto se zemaljske televizije tice, postoje jos samo neke privatne, tako reci piratske stanice, lokalne ili albanske koje koriste divlje tansmitere.

Novi transmiter, zajedno sa jos jednim predajnikom koji za dva meseca treba da bude završen na planini Svilen, na zapadu pokrajine, u blizini Prizrena, trebalo bi da, kako drzavnim tako i privatnim elektronskim medijskim kucama, omoguci da citav kosovski region pokriju zemaljskom televizijom. Ovaj transmiter mogao bi, takodje, da opsluzuje mobilne telefone, emitovanja u vanrednim situacijama i dvosmerni radio.

Ostaje, medjutim, da se otkloni citav niz problema. Prvi je jacina frekvencije koju odredjuje KFOR. Trenutno je dozvoljena samo frekvencija jacine 100, odnosno 250 vati u seoskim predelima. Ukoliko se ostane na ovim jacinama, morace da bude popravljena siroka mreza "pojacivaca" (koji hvataju i pojacavaju signal), kako bi se omogucilo prenosenje signala po citavoj provinciji, po svim brdima i dolinama.

Pojacavanje stepena frekvencija moglo bi da se kosi sa signalima suseda i zahtevalo bi pregovore, na prvom mestu sa Beogradom, koji, prema strogom tumacenju Rezolucije 1244 Saveta Bezbednosti Ujedinjenih Nacija, pravno upravlja Kosovom. U pismu sefu Ujedinjenih nacija, Bernardu Kusneru, Robert Dzons, direktor Biroa za radio komunikaciju pri Zajednici za medjunarodnu telekomunikaciju, citira ovu rezoluciju i preporucuje da UNMIK uspostavi vezu sa jugoslovenskom telekomunikacijskom administracijom, kako bi se obezbedio odgovarajuće usaglasavanje sa ustavom, konvencijama i administrativnim propisima Zajednice za medjunarodnu telekomunikaciju (ITU).

Neki zvanicnici KFOR-a kazu da bi veca frekvencija mogla da se mesa sa signalima neophodnim za potrebe vojnih i sigurnosnih operacija zapadnih sila na Kosovu. Pitanje jacine frekvencije takodje je povezano i sa jos osetljivijim problemom dozvola, pogotovo takozvanih "nacionalnih" - zbog cega se moraju uvesti jos preciznija pravila za emitovanje jacih signala.

Kada bi se jacina signala povecala na 10 kilovata, procenjuje se da bi TV stanice, cak i sa postojecom mrezom pojacivaca preostalom od desetinama godina starog jugoslovenskog sistema, trenutno mogle da obuhvate 70 odsto teritorije ili cak vise. U protivnom, postoji bojazan da bi svaka popravka mreze pojacivaca donela nesrazmernu korist RTK.

Kako se rok za podizanje signalnog stuba primicao, Telekomunikacijska grupa u sastavu Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu (UNMIK), OSCE, KFOR i USAID/OTI sastala se da se pozabavi brojnim gorucim pitanjima. U njih se ubrajaju: rukovodjenje signalnim stubom, nabavka materijala za njegovo odrzavanje i izrada planova za primenu sredstava iz Fonda za profesionalnu podrsku medijima. Ovaj fond bi prikupljao sredstva dobijena od upotrebe predajnika koja bi se zatim koristila za razvoj lokalnih medija.

Telekomunikacijska grupa je dosla do zakljucka da osnovnu brigu oko rukovodjenja predajnikom treba da preuzme Odeljenje za telekomunikaciju pri Ujedinjenim nacijama. Prihod sakupljen od koriscenja predajnika treba predati Komisiji za medije u ciji sastav ulaze UNMIK, OSCE i predstavnici lokalnih medija. Ova Komisija za medije bi takodje snosila svu odgovornost za pristup predajniku kao i za raspolaganje sredstvima fonda.

Ove odluke su prouzrokovale odredjenu zabrinutost medju privatnim kosovskim TV stanicama. Predstavnici za medijske poslove OSCE i UNMIK su jasno izjavili da je za njih razvoj RTK na prvom mestu, tako da i novoosnovane privatne lokalne stanice strahuju da im nece imati ista prava, odnosno da ce RTK imati prednost.

Novac medjunarodnih donatora, takodje je od presudnog znacaja. Do danasnjeg dana, najveći donator za potrebe medija bila je japanska vlada, ciji doprinos u opremi putem UN programa za razvoj, iznosi 14,5 miliona dolara. Namera je da i privatne stanice koriste deo poklonjene opreme koja služi za emitovanje programa, ali se one brinu da ce neravnomerna raspodela ostale opreme, kao sto su studiji za snimanja, kamere i ostalo, omoguciti Radioteleviziji Kosovo da sebi obezbedi monopolsku poziciju.

"Rekonstrukcija sistema za transmisiju bice od koristi svima cija je ambicija da otvore televizijske stanice, kako drzavne, tako i privatne," kaze jedan zvanicnik koji se bavi medijskim pitanjima. On uverava da ce cak i oprema za produkciju programa koju je japanska vlada poklonila RTK biti data na raspolaganje i privatnim stanicama. Neki zvanicnici takodje tvrde da uska saradnja izmedju drzavnog i privatnog sektora predstavlja jedini nacin da se u dugorocnom periodu osiguraju postojani i politicki nezavisni mediji na tako maloj teritoriji kao sto je Kosovo.

I privatne stanice su pocele da dobijaju ozbiljne sume novca. Nakon sto su rukovodioci Koha Vision i TV21 nedavno posetili SAD, USAID je izvršila reviziju svog budzeta i odredila dodatnih 400.000 dolara za kupovinu opreme za svaku od ove dve stanice. Institut za otvoreno drustvo obecao je, takodje, poprilična dodatna sredstva za pokrice troskova.

Ministarstvo spoljnih poslova SAD odobrilo je sredstva za podizanje signalnog stuba na planini Svilen, dok USAID/OTI organizuje da izvodjac gradjevinskih radova izvrši inspekciju gradilista. Ali, novac jos nije obezbedjen za elektrifikaciju i razne organizacione poslove na gradilistu.

Zabrinutost su izazvale i nejasnoce oko procedure za dobijanje dozvola. Pocetkom aprila Radio-Televizija 21, privatna stanica, dobila je dozvolu od KFOR-a da podigne mali signalni stub na planini Goles i da emituje svoj radio signal jacine 2,5 kilovata. (Stanica vec ima dozvolu za emitovanje sa jedne lokacije u Pristini). Po ovom potezu vidi se odlucnost direktorke stanice, Aferdite Kelmendi da ne cekajuci na sluzbenu dozvolu UNMIK ili OSCE za postavljanje antene na 96 metara visok Goles signalni stub, pronadje druga resenja.

Medjutim, nedelju dana kasnije KFOR je dao izjavu da neće podržati napore RTV21 bez dozvole OSCE. OSCE je priznao legitimno pravo RTV21 kao nezavisne stanice da pokuša legalnim putem da poboljša svoje izveštavanje i da izrazi neslaganje sa restriktivnom politikom koju KFOR vodi kad je reč o ograničavanju jačine frekvencije ove stanice. Medjutim, odbio je da odobri dozvolu, tvrdeći da bi to bio presedan u odnosu na druge, ilegalne stanice, kao i da bi došlo do haosa pri dodeli frekvencija.

Da bi stisali ovu zabrinutost, OSCE i UNMIK stavili su predloženi kodeks emitovanja na razmatranje. Takodje se očekuje da će OSCE raspisati ponudu kojom se medijskim kućama nudi mogućnost da traže dozvolu da postavljaju svoje transmiere i antene na goleski signalni stub.

"Napokon", kaže Kelmendi, direktor RTV21. "Dugo smo čekali da OSCE napravi ovaj potez. Većina nas (privatnih TV stanica) ima spremnu opremu i čim dobijemo dozvolu od zvaničnika, penjemo se na toranj."

Tako je novi signalni stub postavljen, ali nova pravila na zemlji još nisu jasno utvrđena. Stiče se utisak da je zbog toga međunarodna administracija neodlučna, ili pritesnjena unutrašnjim gloženjima.

Međunarodni zvaničnici tvrde da je većina teških odluka doneta i da su osnovne uredjivacke i ostale strukture ustanovljene i sada je samo pitanje vremena kada će se rešiti težak zadatak razmatranja zahteva za dozvole i rasciscavanja tehničkih smetnji. Cilj je da se do avgusta, pre izbora koji se očekuju na jesen, uspostavi kako državna, tako i privatna zemaljska televizija. U svemu ovome, pozitivan je nagovestaj da će nova komanda KFOR-a možda biti spremna da digno ograničenje jačine frekvencije, pod uslovom da je ono u saglasnosti sa međunarodnom pravnom regulativom. Za sada, ipak, jedini televizijski program koji pokriva citavo Kosovo ostaje satelitska emisija RTK u trajanju od dva sata dnevno.

Alush Gashi je nezavisni novinar iz Pristine.

Location: Kosovo

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/zbunjenost-medju-tv-stanicama-na-kosovu>